כשמיכאל זרחין הגיע לכיתה א', הוא לא הבין מה רואים חבריו באותיות. הילד הנבון והמקובל לא ידע לקרוא עד גיל 17, ורק בזכות טיפול ממושך בארה"ב ועקשנותה של אמו הוא מסוגל כיום להוציא לאור את סיפור חייו ■ הוא עזב את עולם העסקים והקים מכון לטיפול בדיסלקציה, בו הוא "רואה בכל יום את הפלא מחדש" ■ ראשי התיבות של שיטת הטיפול שלו הם חב"ד, ולא במקרה

קורא את האותיות לסדר

עפרה לקס
צילום: ניסים לב

כהה בן 16, לא ידע מיכאל זרחין צורה של אות. שלא לדבר על קריאת כתבה בעיתון. היום, כשהוא בן 52, הוא לא רק מתאירן לעיתונים, אלא גם חובק ספר שכתב על חייו. וזה לא ניצחונו היחיד. זרחין, שהוגדר בדיסלקט כשאף אחד עוד לא ידע מה זה, הקים מכון שבו הוא מטפל בילדים ומבוגרים שסובלים מדיסלקציה. דרך הטיפול שלו נבנתה על בסיס ההשיטה שבה הוא למד, לפני למעלה מ-30 שנה, והוא מאמין שאפשר להתגבר על הדיסלקציה ולצאת ממנה לגמרי. הוא הרי ההוכחה החיה לכך.

ואם למישהו היה חסר עוד קצת סלפל לסיפור, אפשר להוסיף את העובדה שזרחין חזר בתשובה אל חזקה החמים של ההסידות – השטח היהודי שמרבה לעסוק ברזי האותיות והמילים דווקא.

ילד דיסלקטי בשנות ה-50

"פחדתי נורא ללכת לספרייה. כתליה היו עמוסים באותם ספרים, מאות ואלפי ספרים, שבוללם אני, מיכאל, נחשבתי נער עני – עני מדעת. זעם רב עלה והציף את מוחי כלבה רותחת. רציתי לקרוע את כל הספרים. שלא יהיו ספרים. אך בה בעת רציתי גם למצוא דרך להבינם, להיות חבר וקרוב אליהם..."

(מתוך האוטוביוגרפיה שכתב מיכאל זרחין)

בתי ידעת שאתה שונה?

"אף פעם לא הייתי רגיל", הוא צוחק. "אני זוכר שהתפתחות בדיבור שלי היתה מאוחרת. ברוחני מהגן ולא אהבתי אותו. כשילדים התחילו להבין אותיות זה עיצבן אותי, כי לא הבנתי במה מדובר. אבל התחושה הדרסטית הראשונה היתה ביום הראשון או השני של כיתה א'. המורה אמרה לכל ילד לגשת ללוח ולצייר א' או ב', מה שהוא יודע. אני ניגשתי, לקחתי את הגיר, ורקתי אותו בדרמתיות. לא חזרתי לבית הספר".

לאחר כמה תחושות הבינה אימו של זרחין כי הוא אינו פתאים לבית הספר, דשכרה עבורו מורה פרטית שתשחק איתו מדי בוקר. משפחת זרחין, משפחת תעשיינים אמידה, לא חסכה כסף מה שקשור למציאת פתרון לבנה, השני מתוך שלושה. "היינו משפחה נחד" טלית ודגילה. זה שלא ידעתי לקרוא, לא היה משהו שידברו עליו בארוחת ערב", הוא אומר. ובכל זאת, בישראל של סוף שנות ה-50 כמעט ולא היה פסיכיא־טר, פסיכולוג או נוירולוג שלא זכה לביקור ותשאול של אמי זרחין, אימו של מיכאל.

בסטלאו לזרחין 6 שנים לקחה אותו אמו למומחה בעל שם ללקויות למידה באנגליה, ד"ר אוניל. אצל המומחה מן המלכה המאוחרת הם שמעו לראשונה את המושג "דיסלקציה": "על־פי המחקרים האחרונים אין כל דרך לפתור לקות כזו", אמר להם אוניל, "אך ייתכן שיהיה אפשר לטפל בה בעתיד הלא רחוק".

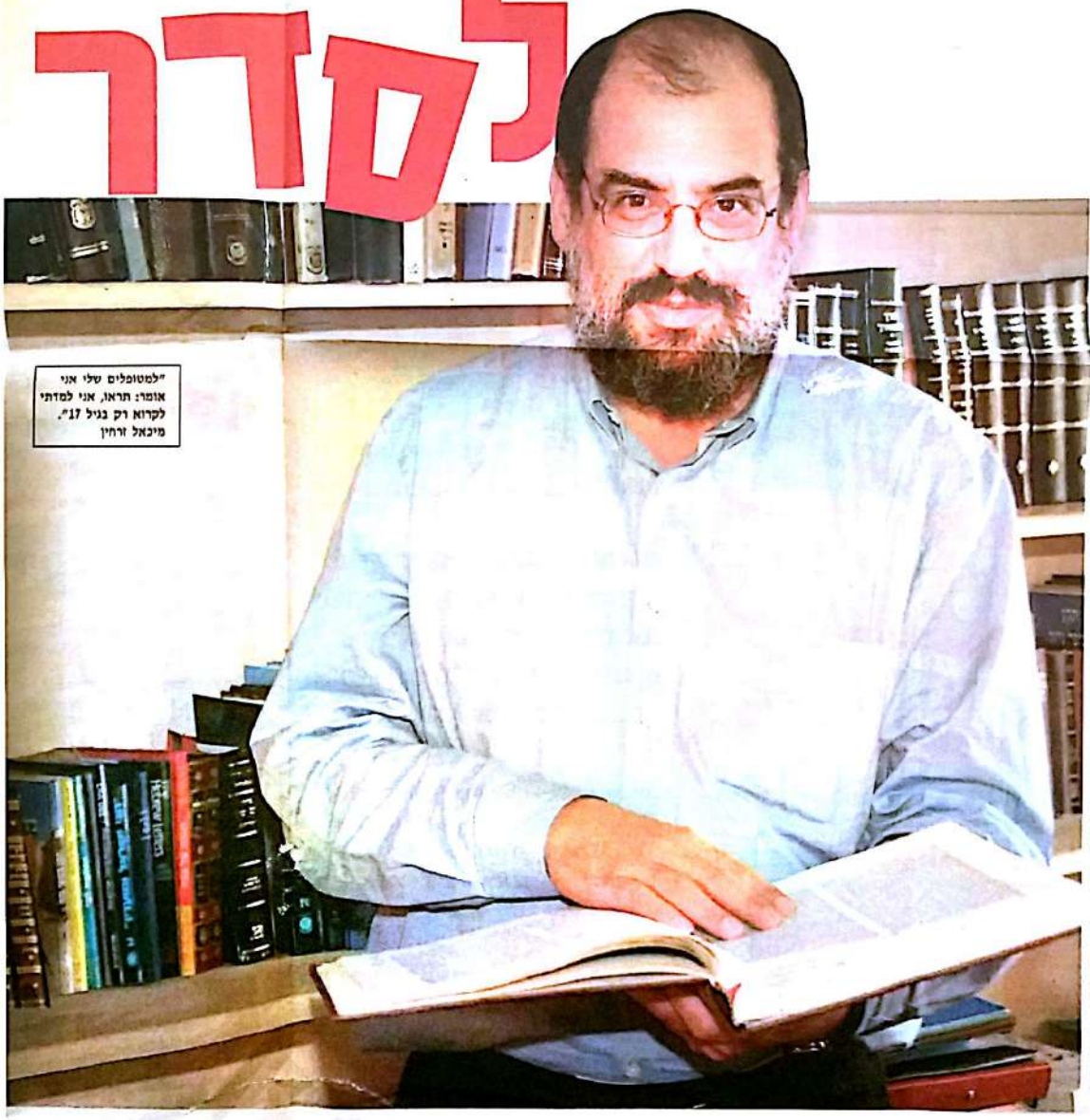
כך חזרו ארצה מיכאל ואימו, מסופקים אם כדאי להם לשכוח או לאו. את הבעיה של הבן יזהו, פתרון אין. זרחין, שהוריו החליטו כי אינו יכול להמשיך ולצוף בלי מסגרת ראויה, נשלח ללמוד בבית ספר בנבעת חיים, חוויה קשה ובלתי נסבתת עבורו.

"זה היה פקים טוראי, כיוון שזה היה בית ספר לילדים עם בעיות התנהגותיות, ולא פעם קיבלתי מהם מכות". זרחין, שנבא ללמוד בפקים הזה, סבו לא היתה לו חברה הראה ולא אתגרים שבליים, נאלץ לבקר בו במשך כמה שנים.

מי ש"הציל" אותו מבית הספר היה דווקא המנהל, שדימן יום אחד את אמו של זרחין והודיע לה כי אין לבנה מה לחפש בבית הספר: "מיכאל בנך לא יידע לעולם קרוא וכתוב". זרחין שמח שכוף סוף נסתר מבית הספר, אך מבנר ידע שכוב אין לו מסגרת לשהות בה, וכי הוריו אינם מנחים מנוח בנללו.

אבל אמו, שאבב ניסתה להרגיע קצת עניוה בסנהל בית הספר ואמרה לו שקביעתו נחרצת מדי, לא התייא־שה. הפעם היא ניסתה בית ספר רגיל עם מורה פרטית, שליוותה את בנה בבית הספר וגם אחר־הצהריים. מבחינתו של זרחין, השנים בבי"ס "יהודה הלוי" היו נוראות לכוב.

הוא קם ממקומו וניגש לארון הספרים. "את חייבת לראות את זה", הוא אומר ומניג ספר שקנו לו חברי כיתתו לבר הבצווה, בזמן שהוא לא ידע לקרוא בלל. "אף אחד לא ידע. ה' עשה איתי חסד ויכולתי להתחיל

"למטופלים שלי אני אומר: תראו, אני למדתי לקרוא רק בגיל 17".
מיכאל זרחין

Scanned by CamScanner

את כל הדבר הזה. לו זה היה מתגלה היו חושבים שאני פשוט מפגר. היום יודעים שבין הבעיה הזאת לבין יכולת שכלית המרחק גדול ביותר, אבל אז זה היה אחרת".

זרחין נאלץ לחיות בין שני עולמות. המציאות שבה הוא יודע שהוא אחר, שונה מכולם, שאינו יודע קרוא וכתוב ואינו קולט את תורת המספרים מצד אחד, ומנגד המציאות של הסביבה, שבה הוא נחשב לילד מקובל ואהוב, ספורטאי מצטיין ובעל חוש הומור שלא נעלם בחלוף השנים.

הצלחה באמריקה

שלוש השנים היפות בבית הספר בתל אביב עמדו לפני סיום. לקראת סוף כיתה ח' השאלה לאן ימשיכו החברה עמדה במרכז הדיונים הכיתתיים. לזרחין היה ברור כי לא ילך ל'תיכון חדש', וגם לא ל'אליאנס'. גם כאן היה צריך להסתיר את העובדה שאין לו סיכוי להתקבל לתיכונים היוקרתיים, וגם לא לאלה שנחשבים 'דרגה ב'". לאחר לבטים רבים החליטו הוא ואמו כי ילך לתיכון האקסטרני 'אנקורי', ששימש אז מסגרת לנפלטים. כשנאלץ זרחין לגלות לחבריו לאן הוא עומד ללכת, קיווה שהם יקנו את התירוץ הקלוש שלו שנמאס לו ממסגרות קונבנציונליות. הם קנו, לפחות לשמחתו.

כל אותה תקופה לא הפסיקה אמו של זרחין לחפש מזור לבנה. לאוזניה גונבו שמועות שבארצות הברית יש מטפל שיכול לעשות נפלאות בתחום הדיסלקציה, והיא החליטה לקחת את בנה לטיפול אצלו. כל המשפחה התארגנה לשהות בלתי מוגבלת של האם ובנה בארצו של הדוד סם, וכך היה. בגיל 16 פגש זרחין את ד"ר סטנלי אבלמן, ששינה את חייו.

בנין שאבה אמך את הבהירות והסדרים?

"זו שאלה שגם אני הרבה פעמים שואל את עצמי, אבל אני חושב שפה טמונה התשובה", הוא אומר ומציג תמונה שלו מגיל 4-5: "ילד כזה נחמד שיש לו קשיים, לא מדבר ולא מתנהג לפי הנורמה, אפשר להשלים עם זה ואפשר להגיד שזה לא ייתכן ושצריך לעזור לו".

אפשר ללכת לכמה מומחים בתחום, אך באיזו שלב אומרים די. אם אין תרופה או לא.

"אני חושב שזה משהו באינטואיציה הנשית. אמא שלי הרגישה שלא צריכים להשלים עם מצב נתון, ומשהו פנימי לא נתן לה מנוח. היא חשבה שלא ייתכן שיהיה לה ילד שלא יידע לקרוא ולכתוב".

לפעמים צריך להשלים עם נכויות.

"היא לא הסתכלה על זה אף פעם כנכות. היא הסתכלה על זה כמקום של עוצמה. היא ראתה שבדברים אחרים אני טוב מכל ילד אחר, וההתנגשות הזאת לא הסתדרה לה. חוץ מזה, יש אהבה של אם שאומרת: 'אני צריכה לעשות הכל בשביל הילד שלי'.

"נוסף לאלה היה גם חוסר ההשלמה שלי בתור ילד. זה לא שאמרתי 'או-קיי, אני לא יודע לקרוא'. אין דבר כזה. כל הזמן שאלתי 'למה אני לא יודע לקרוא?' 'למה אני לא יודע לכתוב?' כשהגעתי לארצות הברית, בגיל 16, הדבר הראשון שעשיתי אצל פרופסור סטנלי אבלמן היה לרקוע ברגל ולומר לו בנחישות: You make me read. הרגשתי שאם אני לא יודע לקרוא אני לא בן אדם".

את כוח הרצון הזה מנסה זרחין להעביר למטופליו היום. בלי הכוח הזה, הוא אומר, ילד לא יוכל להתגבר על הלקות שלו. "התפקיד שלי הוא לגרום לילד לרצות. לא זכור לי מקרה שלא הצלחתי בנקודה הזאת, כי פה אני משתמש בנשק ייחודי מאוד, והוא הסיפור האישי שלי. אני אומר לילד: 'תראה, אני בגיל 17 למדתי לקרוא ולכתוב. אתה רק בן 10 ואתה לא יודע — יש לך את כל החיים לפניך'. וזה עובד".

> גם אצל זרחין אין קסמים, אבל בניגוד לדעה הרווחת היום בין מטפלי הדיסלקטים, הוא מאמין שבטיפול נכון ובנחישות של המטפל והמטופל ניתן להתגבר. "מה זה להתגבר? זה שכל מה שהפריע לך עד היום לא מפריע לך יותר"

עסקים וחינוך

זרחין ואמו שהו בארצות הברית במשך חצי שנה, שבמהלכה טיפל בו ד"ר אבלמן. בסופה של התקופה ידע זרחין לקרוא ולכתוב. הוא מגדיר את התקופה הזו כתקופה היפה ביותר בחייו, וגם הקשה ביותר: "לא ידעתי למה לצפות מבחינה רגשית. ידעתי שבאתי לזמן קצוב, אבל לא הבנתי את מהות העבודה שלו ולא ידעתי אם זה יצליח. אמרתי גם: 'עכשיו אני פה, ואחר-כך אחזור לארץ, ואז מה יהיה איתי? מה ילד יום?

"הרי לכל נער יש מסגרת. להיות בלי מסגרת זה דבר מאוד פרוע ומאוד קשה, וכך אני הייתי. חששתי: 'מה יהיה בעוד שנה? לתיכון אני לא יכול ללכת, הפערים הם עצומים. מה אני עושה עם עצמי?' גם הנתק שלי מהחברים בישראל, בתור ילד צעיר, היה לא קל. הטוב היה שפגשתי שם בחסדי ה' אנשים שנתנו לי מפתח לבעיה שלי, וגם נהניתי מהשהות בארצות הברית, שהיא מדינה יפה מאוד. שני צדדים למטבע".

האינטואיציה שלה לא איכזבה. אמי זרחין

זרחין חזר לישראל בעל יכולת קריאה, אבל לא ברמה שהוא יכול היה להיכנס לכיתה ולסכם את הנאמר בשיעור. כדי להגיע לדרגה כזאת הוא היה צריך לפגוש בישראל את ד"ר אלן קיי, שהמשיך לעבוד איתו תקופה ארוכה ולתרגל איתו את הדברים, עד שהתגבר לגמרי על הדיסלקציה. זה קרה בגיל 22.

כבן למשפחה בעלת עבר עסקי מפואר, נכנס גם זרחין לעולם העסקים. הוא הצליח להתמודד עם אחרונים, מסים וחישובים מסובכים, נחלתם של אנשי עסקים. הוא לא חלם להיתקל שוב בקשיי למידה, ובטח לא מהצד המטפל. אבל זה קרה.

לפני 16 שנה הוא כתב לרבי מלובביץ' את סיפור חייו. הרבי השיב לו שעליו לכתוב את הקורות אותו בספר, אבל המטלה, שהביאה עימה עומס רגשי כבד, לא היתה קלה עבור זרחין, והוא דחה את ביצועה.

לפני כשמונה שנים פנה אליו עמית לעבודה וסיפר לו שבנו סובל מקשיי קריאה. החבר התעניין ושאל אם הוא מכיר במקרה אדם שעוסק בתחום. זרחין נרעד.

"פניתי למורי ורבי, סטנלי אבלמן, וסיפרתי לו בתור קורעיו שפנו אלי. הוא המיר אמר לי לעסוק בתחום, וגם הפעם אמר לי: 'קח את זה'. אמרתי לו: 'מה קח את זה? אני לא מבין כלום בתחום'. אז הוא אמר: 'אתה לא יודע כמה שאתה יודע'.

"עשיתי הסכם עם הילד, שלא יספר מי מטפל בו, וראיתי להפתעתי שהטיפול מאוד מצליח. רק אז התחלתי להבין את הקשר העצמי שיש לי לנושא". לאחר הטיפול הראשון החל זרחין לעבור את תחום הטיפול, כשהוא מגבש לעצמו דרך ותורת טיפול. אמו לא זכתה לראות את הפלא, אבל אביו כן. "בהתחלה הוא חשב שזה שטויות, אבל אחר-כך, כשהוא ראה שאני מאוד נהנה, הוא התחיל לחשוב על זה ואמר: 'אם אתה מאושר אז זה טוב".

> לפני כשמונה שנים פנה אליו עמית לעבודה וסיפר לו שבנו סובל מקשיי קריאה. החבר התעניין ושאל אם הוא מכיר במקרה אדם שעוסק בתחום. זרחין נרעד. "עשיתי הסכם עם הילד, שלא יספר מי מטפל בו, וראיתי להפתעתי שהטיפול מאוד מאוד מצליח. רק אז התחלתי להבין את הקשר העצמי שיש לי לנושא הזה"

ואתה באמת יותר מאושר היום?

"בהחלט, אין מה להשוות. בעסקים אני אחר מתוך מיליארדים, וחוץ מטובת הנאה אישית אין שום דבר. אבל כאן אני כל יום בונה ילדים וילדות, נערים ונערות וגם מבוגרים. הפלא הוא כל יום מחדש, והשמחה היא אדירה, ממש אדירה. יש לי פה עשרות מכתבי תודה של ילדים שהגיעו אלי מהרבה מקומות שלא יכלו לעזור להם. הם מתוסכלים מזה, ותוך פרק זמן קצר הם עומדים על הרגליים".

זרחין מציג קלסר עם מכתבי תודה של ילדים: "הייתי כמעט אפס אפסים", כותב אחד. השני כותב: "הייתי לי כחבר". ילד שלישי כותב שרק הוא וזרחין ידעו כמה קשה היה המצב, וכמה קשה עברו כדי לצאת ממנו. "יכולה להיות יותר שמחה מזה?" הוא שואל.

אז כשהם כותבים זו הצלחה שלך?

"זה הצלחה של שנינו, אני הייתי רק שליח".

מרפא את הדיסלקציה

ההיגיון בשיטה של זרחין נעוץ בתפישה שאצל האדם קיימות שלוש מערכות, ויש לבחון אותן ואת הקשר ביניהן. המערכות הן שמיעה, ראייה וזיכרון. לילדים שהוגדרו כדיסלקטים יש 'נתק' כלשהוא בין המערכות הללו, ותפקיד המטפל הוא קודם כל לחבר את הנתק הזה.

לאחר שהמטפל מחבר את המערכות (זרחין קורא לזה 'השראה', מה שהוא למעשה עבר אצל ד"ר אבלמן), נותרת מלאכת התרגול (לזה הוא קורא 'הדרכה', מה שעבר אצל ד"ר קיי). את ה'הדרכה' מתחיל זרחין אצלו, אבל חלקה יכול להיעשות כבר בסביבה הרגילה של הילד, באמצעות מורה להוראה מתקנת. גם אצל זרחין אין קסמים, אבל בניגוד לדעה הרווחת היום בין מטפלי הדיסלקטים, הוא מאמין שבטיפול נכון ובנחישות של המטפל והמטופל ניתן להתגבר לגמרי על הדיסלקציה. "מה זה להתגבר? זה שכל מה שהפריע לך עד היום לא מפריע לך יותר".

ספר רב-מסר

בספרו המרגש והנוגע ללב חושף זרחין את קורות חייו של ילד שנאלץ לעבור ממסגרת למסגרת, לחיות חיים כפולים בסביבה שלא היתה סובלנית כלפי השונה. התיאורים בספר מעוררים הזדהות, ואינם משאירים את הקורא אדיש ולו לרגע אחד. הסוף הטוב ידוע מראש, וזה מקל, אבל כשזרחין עבר את הדברים 'בזמן אמת' הוא לא ידע שכך יהיה.

"המטרה שלי בספר היתה להמחיש את הפן הרגשי של המסע שעובר ילד שיש לו קשיים בכלל, ודיסלקציה בפרט. רציתי בעצם להעביר שלושה מסרים: הזדהות עם מה שהילד עובר; הבנה של הילד; תקווה - שיבינו שהכל אפשרי, שאין דבר העומד בפני הרצון ושאפשר להתגבר על רוב הבעיות שיש בתחום הזה".

לא קשה לך לחזור לשם, למקומות שהעדיפת לשכוח?

"כן. אבל כל זמן שיש לך פצע לא ברור, מועקה אישית, קשה מאוד לחזור עם עוצמה לאותו מקום. אחרי שאתה גומר עם הדבר הזה ואין לך השלכה רגשית עליו, אתה יכול לחזור לאותו מקום בצורה בונה וחזקה כשביל לבנות אחרים, וזה המקום שממנו התחלתי לכתוב".

Scanned by CamScanner

גב' מלי דנינו, מנכ"לית אגודת 'ניצן' לטיפול בילדים לקויי למידה, לא שמעה על שיטתו של זרחין. אולם, היא אומרת, קיימות היום שיטות טיפול רבות ומגוונות שיכולות לסייע לעקוף את הדיסלקציה. "מקובל להניח כי שיטות הטיפול נועדו לעקוף את הקשיים של לקויי הלמידה ולאפשר להם להתמודד באמצעות אסטרטגיות יעילות הנשענות על הכוחות ולא על החולשות".

זרחין טוען כי הוא נושא עימו מסר חדש: "אני מביא את הילדים לנקודה שבה הם יכולים להתגבר על הקושי שהיה להם. מכאן ואילך זה פיתוח אישי. גם אני עברתי שנים כדי להגיע לזה".

הפער בין מערכת החינוך שבה גדל זרחין למערכת החינוך של היום הוא גדול ומשמעותי. "היום להגיד 'אני דיסלקט' זו גאווה", אומר זרחין, ספק בצחוק. אבל עדיין קיים הרבה חוסר הבנה: "זה מתבטא בכך שרוצים להוציא ילדים מן החינוך הרגיל ולשים אותם בחינוך מיוחד. לשים בכיתה משלבת בלי להשוב מה ההשלכות של זה על הילד".

זרחין אומר שאין לו היכרות קרובה עם מערכת החינוך, אבל בגלל אמונתו כי לכל ילד יש פתרון ומסיפורים שמגיעים אליו, הוא חושב כי הפתרון לא יכול להינתן במסגרת מערכת החינוך, שבטבעה מיועדת לקבוצות ולא ליחידים. אבל, הוא מדגיש, הילד חייב להישאר במסגרת רגילה. זה מה שמסייע לתדמיתו האישית ולעוצמה שלו.

מלבד תופעת האיבחונים של לקויות למידה, הרווחת בבתי הספר היוקרתיים בתל אביב, קיימים, כמובן, ילדים רבים הסובלים מדיסלקציה חלקית או מלאה. כאן עשתה מערכת החינוך צעדים רבים לקראת הילדים, אבל לדעת זרחין, המערכת לא ממש יכולה לפתור את בעיותיהם.

"האבחון הקיים הוא טוב, אם הוא בא כדי להשאיר את הילד במסגרת בית הספר, אבל זה לא מספיק. אני עושה אבחון אחר לגמרי. האבחון מראה לי איפה הילד נמצא, מה בדיוק הבעיה שלו ואיך לטפל בה". זרחין מקיף את הילד בכל מערכות חייו, ולפעמים הוא מתחבר אליו דרך נגינה, התבוננות בתמונות או דברים אחרים שהילד אוהב. כך הוא מגיע אל לב הילד, ובעיקר אל הקוגניציה שלו.

זרחין קורא לזה "חוכמה, בינה ודעת". החוכמה היא הרעיון הטיפולי שמותאם לכל ילד בנפרד, לפי הבעיה שאובחנה אצלו, לפי הסביבה שבה הוא גדל ולפי אופיו, הבינה היא התוויית הדרך הטיפולית, והדעת היא היישום – החיבור בין החוכמה לבינה. ולא, זה לא מקרה שאלו ראשי התיבות של חב"ד.

התשובה של זרחין

בהיותו בן 28 החליט זרחין לחזור בתשובה. התהליך התחיל כאשר שנתיים לפני כן הוא הגיע, כשומע חופשי, להרצאות בפילוסופיה באוניברסיטת תל אביב. המרצים דיברו בהתפעלות על הרמב"ם, אבל זרחין לא ממש ידע מי הוא ומדוע מתפעלים ממנו כל-כך. הוא החליט להעמיק, והחל ללמוד על חייהם של גדולי ישראל. שנתיים לאחר מכן הזמין אותו שכן להצטרף לתפילת שחרית של שבת. זרחין התפעל ורצה עוד. השכן שלח אותו ללמוד תורה מפי הרב אליהו רוט ברעננה, והשלב הבא היה ישיבת 'נתיבות עולם', הליטאית דווקא.

במקביל, פחות או יותר, שמע זרחין על הרב יצחק גינזבורג מכפר חב"ד. הוא החל ללמוד תורה מפיו, והחליט לשמור תורה ומצוות. שושלת היוחסין של זרחין, אגב, משיקה לשושלת החב"דית.

זרחין הפך ל'דתי רשמי' בגיל 28, אבל הדיבור שלו אל ריבונו של עולם החל עוד הרבה קודם; אלא שאז הוא קרא לו 'בוס עליון': "זה היה דיבור מתוך מצוקה. כשהייתי הולך בשדות בגיל שבע ושמונה הייתי צועק ושואל למה זה עלה בגורלי, וגם אחר-כך, לאורך השנים".

והיום, קיבלת תשובה?

"כן", הוא אומר, ומתחיל לספר על פסקה ב'ליקוטי תורה' של האדמו"ר הזקן שדיברה אליו במיוחד. "לפי הפסקה הזו, בשביל שאגיע לעוצמות הנפש שלי הייתי צריך להתגבר על קושי גדול. המסע שאתה עובר כדי לפתור את הבעיה, הדרך שאתה עובר, מפגישה אותך עם כאלה עוצמות שאחרת לא היית יודע שיש לך. התורה נתנה לי את ההבנה למה נבחרתי להיוולד בצורה כואת, כדי להגיע לעוצמות שבזכותן אני יכול לבנות חיים ביחד עם הילדים" ■

ofralax@walla.co.il

תמרורי אזהרה

"דיסלקציה היא דבר מאוד מוגדר", אומר מיכאל זרחין. "יש הרבה אנשים ששייכו אותם לקטגוריה הזאת, אבל הם אינם שייכים. שגיאות כתיב, למשל, אינן מצביעות על דיסלקציה. דיסלקציה מתבטאת בחמישה תחומים מרכזיים: קשיים שפתיים, קשיים בקריאה, קשיים בכתיבה, קשיים במתמטיקה וקשיים במיומנויות למידה (ארגון זמן, התמדה בביצוע משימה וכו'). צריך למלא את הכל כדי להיות ממש דיסלקט, כפי שה' זיכה אותי להיות, אבל אפשר להיות גם באופן חלקי".

אגב, אומר זרחין, הילדים שעונים על כל הקריטריונים הם יותר חכמים מהממוצע, דבר ידוע בספרות המחקרית. "מכאן הצורך לעזור להם בכלל, כי בלי כלים זה הופך אותם מיד למוגבלים".

איך יכולה אם לזהות לקות אצל הילד שלה?

"כבר מגיל קטן מאוד אפשר לראות. קודם כל בודקים אם הילד זוחל, ואם יש לו קואורדינציה בין הידיים והרגליים. אם יש לו בעיית קואורדינציה, זו בעיה גדולה מאוד. אם בגן הילד לא רוצה לקחת עיפרון, לא רוצה לצייר, לא מבין את צורת האותיות, זה צריך להדליק נורה אדומה".

אבל תמיד אומרים לאמא: "אל תדאגי, הוא ילך".

"אם הילד מגיע לגיל שנתיים-שלוש והוא לא בנורמה, אז 'אל תדאגי' לא עובד. תדאגי ויהיה בסדר. הדאגה שלך תביא לאבחון נכון, שיביא לפתרון. יש סיבה למה יש עכבה. לגלות את הדברים בכיתה א' או ב' זה מאוחר".

מה אמורים לעשות הורים שחושדים שהילד שלהם דיסלקטי?

"אי אפשר לפתור את זה בלי טיפול, אבל חשובה מאוד העוצמה שנותנים לו. אם זה בית חם שמבין את הקשיים שלו, בית שבו לא יורדים עליו ולא אומרים לו 'טמבל' או 'מטומטם', ובו זמנית נעזרים בהדרכה מקצועית – זה הכי טוב שיכול להיות".

Scanned by CamScanner